

N:o 68.

Toinen Saarna Toisena Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

(Luteruksen huonepostillasta).

Evank. Luukk. 14: 16–24.

Paavilaiset ovat tämän evankeliumin, vastoin kirkon vanhaa järjestystä, asettaneet äsken kuluneelle Ensimmäiselle Sunnuntaille, koska sillä viikolla on vietetty Kristuksen ruumiin juhlaa, kuten heidän kesken sitä vieläkin vietetään. He ovat nimittäin sovittaneet evankeliumissa puheena olevan ehtoollisen alttarin sakramenttiin vahvistaakseen näin sakramentin nauttimista yhdessä muodossa, leivässä, joka seikka on heidän kaikkein pahimpia väärinkäytöksiään ja epäkristillistä sakramentin väärentämistä, josta heidän kanssaan olemme erimielisiä.

Kun nyt nuoriso kasvaa tietämättä mitään tuollaisista juhlista ja juhlakomennoista, ja koska me vanhatkin sen unhotamme, olisi hyvä muistuttaa meikäläistä siitä, että kun nuorisomme tulee heidän kirkkoihinsa ja näkee sellaista, ei se siitä pahenisi, vaan voisi sanoa vääräksi sellaista, että pyhää sakramenttia ilvehtien kuljetetaan ympäri ja sen ohessa jaelaan niin paljon valheellisia synninpäästöjä. Tätä eivät paavilaiset tee sen kautta sakramenttia kunnioittaaksensa, silloinpa kantaisivat ympäri koko sakramentin eli sen molemmat muodot, vaan kunnioittaaksensa itseänsä saattaen näin sakramenttia pilkan ja hävistyksen alaiseksi. He nimittäin tämän kautta tahtovat vahvistaa tekemäänsä erotusta, että muka pappissääty olisi erityinen korkeampi sääty Jumalan edessä kuin muitten yhteisten

kristittyjen, koska he yksin nauttivat koko sakramenttia eli sen molempia muotoja, Kristuksen ruumista ja verta, samalla kuin muiden kristittyjen muka halvempina ihmisinä täytyy tyytyä ainoastaan sakramentin yhteen osaan.

Tämmöistä erotusta ovat he tuollaisella juhlalla tahtoneet kansaan istuttaa ja ylistää omaa säätyänsä muita paremmaksi pyhälle sakramentille häpeäksi ja häväistykseksi ja samoin Herralle Jeesukselle Kristukselle, joka ei ole asettanut pyhää Ehtoollistaan millekään erityiselle säädylle vaan kaikille kristityille yhteisesti. Eipä hän myöskään ole kärsinyt ja kuollut minkään erityisen säädyn tähden vaan lohdutukseksi kristilliselle seurakunnallensa, joka ei ole jaettu vaan yksi ainoa ruumis, ja jonka ainoa pää on Jeesus Kristus, jossa taasen kaikki sen jäsenet elämänsä ja olentonsa puolesta ovat yhden arvoiset, vaikka tehtävät ovat erilaiset ja erotetut.

Tuommoista väärinkäytöstä, joka on varsin suuri ja vahingollinen ei saa unohtaa vaan ankarasti ruoskia, koska varsin paatuneina ja katumattomina pitävät kiinni jumalattomasta menostaan. Mitä perustusta nimittäin sillä on, että pyhää sakramenttia käytetään erottamaan kristittyjä toisistaan, kun kerran Herra Kristus sen on asettanut etupäässä omantunnon lohdutukseksi ja uskon vahvistukseksi? Sen lisäksi on sen tarkoituksena olla kristikunnassa ikäänkuin siteenä, jolla kristityt kaikkein likei-

simmin liitetään yhteen. He ovat aivan kuin yksi leipä ja leivos ei ainoastaan sen kautta, että heiltä yhteisesti on yksi Jumala, yksi sana, yksi kaste, yksi sakramentti, yksi toivo ja kaikki Kristuksen armo ja hyvyys yhteisenä, vaan kaikessa ulkonaisessa elämässäänkin ovat yksi ruumis, jossa yhden jäsenen tulee toistaan avustaa, palvella, korjata, neuvoa, sääliä j. n. e.

Tällaisen pyhän sakramentin käyttämisen ovat paavilaiset kokonansa sen kautta lakkauttaneet, että he yksin ovat ottaneet nauttiaksensa koko sakramentin ja näin muodostaneet eri joukon, joka on parempi olevinansa kuin yhteinen kristikunta. Mutta että yhteinen kansa yhtäkaikki korkeassa arvossa pitää yhtäkin muotoa eikä sitä aivan ylönkatsoisi, ovat he vuosittain pitäneet tätä kahdeksanpäiväistä juhlaa, jona tuota yhtä muotoa on häikäisevällä komeudella kulkusilla ja harpuilla soitellen kuljettu kaupungin läpi, että saisivat ihmiset silmät seljällään ajattelemaan, että joskin pappissääty onkin paljoo ylevämpi ja suurempi Jumalan edessä, onpa heilläkin sentään jotain komeutta.

Sitä varten ovat he koettaneet tämänkin evankeliumin saada siihen sopimaan, vaikka sen sopiminen sakramentin yhteen muotoon on kyllä huonoa. Aivan kuin tämä perheenisäntä olisi hiirille aterian valmistanut ja antanut ainoastaan syötävää eikä juotavaa. He kuitenkin itsekin tässä laulavat: **Venite, comedite panem meum, et bibite vinum meum, tulkaat, syökäät minun leipääni, ja juokaat minun viiniäni**, ja ovat siitä huolimatta antaneet ainoastaan yhden osan ja pidättäneet kalkin itselleen. Mutta sitähän meidän Herran Jumalamme aina täytyy nähdä, että mitä hän on asettanut ja säätänyt, se pitää perkeleen ja hänen kätyriensä väärentää ja häväistä. Niin on sakramentinkin käynyt, jota paavilaiset

tällä juhlallaan vielä tänäkin päivänä kauhistuttavasti häpäisevät.

Sillä kuten sanottu, he eivät vietä tätä juhlaa pyhän sakramentin kunniaksi; silloinpa he kuljettaisivat molempia osia ja sakramenttia kokonaisuudessaan ympäri, vaan itselleen kunniaksi. He koristavat sen uljaasti, ei että meillä siitä mitään hyötyä olisi, vaan ainoastaan että tietäisimme, mikä erotus on papin ja maallikon välillä. Toisissa asioissa, missä Jumala niin on järjestänyt, on erotus kyllä hyvä olemassa, niinkuin että vaimo pysyy vaimona, mies miehenä, ja että maallinen esivalta on erotettu alamaisista ja niin pois päin muihin maallisiin säätyihin nähden.

Mutta kun erotusta tahdotaan tehdä siinä, missä Jumala on kaiken erotuksen kieltänyt, että paavilla, piispoilla, jopa P. Pietarilla ja P. Paavalilla pitäisi olla parempi kaste, parempi evankeliumi kuin kellä muulla kristityillä tahansa, se ei ole oikein. Sentähden on myöskin väärin, että he tahtovat itselleen parempaa sakramenttia kuin muille kristityille suovat, vaikka kuitenkin meidän Autuaaksitekijämme Herra Kristus, kuten sanottu, ei ole asettanut sakramenttia eroitukseksi kristittyjensä välille vaan yhdistykseksi, samoin kuin kasteen ja evankeliuminkin, niin että siitä toisen pitää saada yhtä paljo kuin toinenkin.

Tästä olen tahtonut lyhykäisyydessä puhua sekä nuorison että itsemme tähden, että jokainen kavahtaisi itsensä siitä kauhistuksesta, jonka paavilaiset tässä kohden ovat matkaan saattaneet ja joka kristikunnan repii hajalle, vaikka meidän Herra Jumalamme sen on tehnyt yhdeksi. He kiroovat ja vainoovat meitä sen vuoksi, ettemme tahdo antaa itsestämme hiiriä ja rottia tehdä, jotka juomatta syövät, se on: ettemme tahdo ainoastaan toiseen osaan tyytyä. Siitä syystä olemme tämän juhlan seurakunnastamme tykkänään poistaneet, sillä he ovat pelkkää epäjumalisuutta siten

saaneet aikaan ja menetelleet aivan vastoin Kristuksen järjestystä ja asetusta pyhälle sakramentille häväistyksiksi ja kristikunnalle sanomattomaksi vahingoksi. Mehän tahdomme pysyä kristittyjen yhteydessä, niin että tässä olkoon toinen yhtä hyvä kuin toinenkin ja kaikki erotus poikessa. Tämä olkoon kylliksi tästä, nuorten ja yksinkertaisten tähden puhuttuna. Nyt tahdomme ryhtyä evankeliumiin.

Aiheena Kristuksen saarnaan on se ihmettyö, jonka Herra Kristus teki fariseuksen huoneessa parantaen vesitautisen. Evankelista sanoo, kuinka he **vartioitsit ja väjyit häntä, että he hänen puheessa saisit kiinni**. Sen vuoksi alkaa hänkin puhua heille suunsa puhtaaksi, toiselle toisensa perästä, kuinka he olivat täynnä ylpeyttä ja kopeutta ja kuinka he tungskelevat ylimmäisille istumasioille. Lopuksi kääntyy hän isännänkin puoleen läksyttäen häntäkin, kuinka hänen tulee vieraita kutsua: ei rikkaita, jotka voivat täällä maan päällä vuorostaan häntä kutsua ja siitä palkita, vaan köyhiä, joiden vasta tuolla toisessa elämässä on vuoro kutsua häntä.

Sellaisen puheen kuultuaan aukasee yksi heistä suunsa tahtoen olla paljoa oppineempi kuin Herra Kristus, ja sanoo: Katsos, kuinka **autuas on se, joka syö leipää Jumalan valtakunnassa**. Aivan kuin olisi hän suuressa viisaudessaan sanonut: Suotta sinä tässä saarnaillet, sillä jos saarnaa tarvitaan, niin pystyn minäkin siihen paremmin kuin sinä, sillä tämän minä pidän varsin korkeana saarnana: **Autuas on se, joka syö leipää Jumalan valtakunnassa**.

Siihen vastaa Kristus: No niin, sanoo hän, tahdonpa sanoa sinulle, kuinka pyhiä sinä ja sinun kaltaisesi olette. **Yksi ihminen teki suuren ehtoollisen ja kutsui monta, mutta he ylönkatsoit sen, eivätkä tahtoneet tulla**. Nuhteellaan puhujalle tahtoo hän sanoa:

Sinä puhut paljon sen ihmisen autuudesta, joka syö leipää taivaassa. Kuinkahan täyttä totta mielessäsi lienee! Oletpa oivallisen kelpo mies sinäkin nimittäin yksi niistä, jotka ovat kutsutut eivätkä tahtoneet tulla. Nämä ovat kovia, teräviä ja hirmuisia sanoja, jos niitä tahtoo tarkalleen punnita, mutta hän puhuttelee sinäkin tässä pelkkiä päälurjuksia, jotka pöydän ympärillä istuivat, ei oppiakseen jotain vaan saadakseen jos mahdollista Kristuksen sanoista kiinni ja solmituksi. Näille sanoo hän tämän vertauksen:

Yksi ihminen teki suuren ehtoollisen.

Tämä mies on Herramme Jumala itse, suuri ja rikas isäntä. Hän onkin kerran valmistanut ylevätä majesteettiansa ja kunniatansa vastaavan ehtoollisen, vieläpä sellaisen aterian, jota ei sanota suureksi ja kunnialliseksi ainoastaan isännän vuoksi, joka on Jumala itse ja jonka toimittama ateria olisi kunniallinen, vaikka hän tarjoisi ainoastaan hernelientä ja kuivaa reikäleipää, vaan myöskin siitä syystä, että ruoka on äärettömän ylevätä ja kallis, nimittäin pyhä evankeliumi ja Herramme Kristus itse. Hän itse on ruoka, joka meidän etemme evankeliumissa kannetaan. Hän se on meidän synteimme edestä kuolemallansa täyden tehnyt ja meidän lunastanut kaikesta ijankaikkisen kuoleman, Jumalan vihan, synnin ja ijankaikkisen kadotuksen surkeudesta.

Tämä saarna Kristuksesta on se suuri kunniallinen ateria, jolla hän vieraitaan ravitsee, pyhittäen heitä pyhällä kasteellaan, lohduttaa ja vahvistaa heitä ruumiinsa ja verensä sakramentilla. Ei ole siis tässä mitään puutetta, vaan kaikkea on kyllin saatavissa, niin että jokainen tulee ravituksi. Syystä sentähden sanotaan tätä ateriaa kunnialliseksi ja suureksi, koska se ruoan ja ravinnon puolesta on niin kalliisti ja runsaasti varustettu, ettei mikään kieli voi sitä lausua eikä mikään sydän kylliksi käsittää. Onhan ruoka ijankaikkinen ja juo-

ma ijankaikkinen, josta ihminen ei enään koskaan jano eikä isoo, vaan on ijankaikkisesti ravittu, juopunut ja iloinen. Eihän tätä ole ainoastaan yhdelle ihmiselle, vaan koko maailmalle, vaikka se olisi kymmenin kerroin suurempi, olisi siinä yllin kyllin. Onhan ruoka loppumaton ja juoma ijankaikkinen, kuten evankeliumikin sanoo: **Joka uskoo tämän Herran Jeesuksen Kristuksen päälle, että hän meidän tähtemme on syntynyt neitseestä Maariasta, ja meidän tähtemme ristiinnaulittu Pontius Pilaatuksen alla, kuollut, alas astunut helvettiin, ja jälleen ylösnoussut, ja istuu Jumalan oikialla kädellä** j. n. e. Ken näin uskoo, hän syö ja juo oikein tästä aterista. Uskoa Herraan Kristukseen sanotaan nimittäin syömiseksi ja juomiseksi, josta ihmiset tulevat niin ravituiksi, lihaviksi, paksuiksi ja väkeviksi, että ovat iloiset ijankaikkisesti.

Onpa siis kohtuullista, että sitä sanotaan **suureksi ehtoolliseksi**, sillä onhan se varsin kallis ja pannaan niin monen ihmisen eteen, joista jokainen voi syödä itsensä täyteen ruoan siitä kuitenkaan vähenemättä. Sillä se on niin ylevä ja voimallinen ruoka, joka kestää ijankaikkisesti ja antaa ijankaikkisen elämän. Täten antaa Kristus näiden pöydässä istuvien ymmärtää, että kysymyksessä on aivan toinen ateria, kuin minkä he antavat, ja että he sittenkin, vaikka osaavat asiasta paljon loruta ja suutaan soittaa, ovat suuria veijaria ja roistoja, jotka Jumalan ja hänen laupeutensa, ijankaikkisen elämän ja autuuden ylönkatsovat, ja pitävät kaikkea muuta rakkaampana. Edelleen seuraa:

Ja kutsui monta. Nuo monet kutsun saaneet ovat juutalaiset ja koko Israelin kansa, joita Aabrahamista alkaen varsinkin profetaitten kautta kutsuttiin. Olihan patriarkka Aabrahamille se siemen luvattu, jonka kautta siunaus oli tuleva. Siis hänelle, tämän kansan

isälle, julistettiin tämä ehtoollinen ensiksi; sittemmin ovat profetat sitä laajemmalle levittäneet ja koko kansalle tarjonneet, niin ettei Herramme Jumalan tahdossa ole mitään puuttanut, vaan kaikki on ahkerasti kutsuttu. Sen vuoksi P. Paavalikin kaikin paikoin lähetyksarjoissansa asettaa juutalaiset etusijaan, **Judacis primum et Graecis: ensin juutalaisille sitten myös greikkalaisille.**

Kun sitten tuli hetki, jolloin piti pöytään käyttämän, se on: kun aika koitti, jolloin Herramme Kristus oli syntynyt ja oli valmis kärsimään ja nousemaan ylös kuolleista, silloin menivät palvelijat ulos, Johannes Kastaja ja apostolit, ja sanoivat kutsuille, Israelin kansalle: Rakas kansa, tähän asti on teitä vaan kutsuttu; nyt on aika, tulkaa, nyt ovat pidot valmiina. Teidän Herranne Jeesus Kristus, teidän Messiaanne, on jo syntynyt, kuollut ja noussut jälleen ylös. Älkää siis pysykö kauvan ulkopuolella, tulkaa pöytään, syökää ja olkaa iloisia, se on: ottakaa riemulla vastaan luvattu tavaranne, joka lupauksen mukaan on teidät pelastanut kirouksesta ja kadotuksesta ja tehnyt autuaiksi. Tämmöinen sanoma on saatettu varsinkin kansan esimiehille, jotka hengellistä tai maallista hallitusta ohjasivat. Mutta mitä he tekivät?

He rupesivat järjestänsä kaikki heittänsä estelemään. Tässä on läksy Kristuksen kanssa pöydässä istuville vieraille ja varsinkin sille turhanaikaiselle suupaltille, joka Kristus tahtoi pöydässä mestaroida ja paljon saarnata Jumalan leivästä sanoen: **Autuas on se, joka syö leipää Jumalan valtakunnassa.** No niin, lausuu Kristus, jos tahdot tietää, kuinka autuas olet, niin sanon sen sinulle: Leipä on jo pöydällä ja ateria on valmistettu. Johannes Kastaja on saapunut; minä ja apostolini kutsumme teitä nyt pöytään istumaan. Mutta te ette ainoastaan pysy ulkona antaen isännän suurine juhllallisine ehtoollisineen odottaa,

vaan tahdotte itseänne estellä ja puhtaat olla. Sepä on kuitenkin kaksinkertainen synty: Te ette ainoastaan katso evankeliumia ylön, vaan väitätte myöskin tekevänne oikein, vieläpä olevanne pyhiä, hurskaita ja viisaitakin. Se on vasta julma synty.

Olisi sitä siinäkin jo liiaksi, ettei tahdota uskoa Jumalan sanaa; mutta kun mennään pitemmälle, katsotaan se ylön ja tahdotaan vielä sen lisäksi olla oikeassa, se on vallan yletöntä ja liikaa. Niinpä nyt kuitenkin meidän hyvät herramme tekevät, jotka sakramentin niin ovat häväisseet ja pilkkana pitäneet, että ovat antaneet meille ekseyville ainoastaan sen toisen osan. Siitä huolimatta he puolustavat itseään ja väittävät oikein tekevänsä. Lisäksi he vielä kiroovatkin meitä, kiduttavat meitä kaikilla ahdistuksilla, murhaavat ja ajavat maanpakoon ihmisiä, jotka sitä pyytävät oikein nautita. Mutta heittäkööt he kuinka kuuman löylyn tahansa, kuka tietää, kenen siinä saunassa vielä pitää hikoilla.

Näin juutalaisetkin tekivät ja estelivät itseään: Oi, me emme voi tähän oppiin suostua, sillä se on ristiriidassa pappeuden ja lain kanssa, jonka Jumala itse on Mooseksen kautta meille antanut. Myöskin tekee se mullituksen meidän kuningaskunnassamme, jonka Jumala on vahvistanut: täytyyhän meidän katsoa, että omat menomme voimassa pitäisimme. Näin tekee yksi itsellensä esteen pellostansa, toinen härjistänsä, ja molemmat arvelevat hyvin tekevänsä; kolmas taas ei edes sano mitään estettä, lausuu vaan suoraan ei voivansa tulla.

Tämmöisiä ne meidänkin estelemisemme ovat, joilla evankeliumia vastustamme, sillä emmehän ole parempia kuin hekään. He turvautuivat ensiksikin Mooseksen lakiin, jonka täytyi paikkansa pitää. Kun sitten apostolit saarnasivat tätä lakia vastaan, ettei heidän lakiaan, temppeleään eikä pappejaan kaivattu,

koska korkeampi pappi oli saapunut, Jeesus Kristus, Juudaan suvusta, niin eivät he tahtoneet sellaista saarnaa kärsiä vaan pitää lakinsa, kuten vieläkin tekevät. Siksi onkin käynyt niin, että he vielä tänäkin päivänä odottavat, ja saavat odottaa viimeiseen päivään asti Messiaansa tuloa sekä toivoa, että hän perustaisi uudelleen heidän vanhan pappeutensa ja kuningaskuntansa, semmoisena kuin se Daavidin aikana on ollut, ja antaisi heille sen lisäksi kaikkea yllin kyllin.

Kristus ottaa tässä puheeksi kolmenlaisia henkilöitä. **Ensimmäinen** sanoo: **Minä menen peltoani katsomaan.** Nämä ovat etevimpiä ja parhaimpia, niinkuin juutalaisten kesken koko papisto ja korkein hallituskunta. He sanovat: Meidän täytyy tehdä työtä, viljellä maata ja korjata viljaa, se on: meidän täytyy kansaa hallita ja hoitaa Jumalan meille uskomaa pappisvirkaa. (Samoin Kristus kutsuu saarnaajia peltomiehiksi, jotka kylvävät evankeliumia). Koska nyt apostolien oppi on tätä vastaan, on se väärä, ja meillä on oikeus kieltäytyä sitä hyväksymästä.

Samoin estelivät itseänsä **toisetkin**, jotka olivat maallisessa hallituksessansa, **härjillänsä**, sillä härjiksi kutsutaan kansan ruhtinaita Ps. 22: 13: **Suuret mullit ovat minun piiritäneet, lihavat härjät kiersit minun ympäri.** Näillä on myöskin kunniallinen este. Meidän hallussamme on kuningaskunta ja hallitus, Jumalan perustama ja järjestämä, meidän täytyy hoitaa sitä ja katsoa, kuinka se säilyisi.

Kolmannet sanovat: Evankeliumi on sellainen oppi, joka ei salli koota tavaraa eikä ahkeroida maallisen elämän tyydyttämistä, vaan käskee panemaan Kristuksen tähden vaaran alaiseksi kaikki, ruumiin ja hengen, rahan ja tavarat. Sentähden me emme tahdo emmekä voi tulla, sillä meidän täytyy huolehtia siitä, kuinka säilyttäisimme Jumalan meille antaman omaisuutemme. Eihän **emännän naimi-**

nen ole mikään kunniaton toimenpide ja yritys, vaan luvalliseen säätyyn meneminen, eikä myös kodin hankkiminen ja huolenpito elatuksestaan, joka on jokaisen velvollisuus. Mutta siinäpä juuri koko synti onkin, johon kunniallinen perheenisäntä tekee itsensä vika-pääksi, että hän kiinnittää mielensä ainoastaan siihen, kuinka tulisi rikkaaksi, hyvin asuisi taloan ja edistyisi, katsomatta, Jumala paratkoon, tapahtuuko tämä Jumalan kanssa tahi vastoin hänen tahtoaan.

Juutalaisetkin pitivät ainoastaan sitä muistissaan, kuinka Mooses ole luvannut heille, jos olivat hurskaita ja pitivät Jumalan käskyt, ajallista siunausta, että kaikki piti siunattaman, karja, pelto, vaimo ja lapset, ja hyvin menestymän. Sentähden ajoivat he vaan sitä takaa, että heidän keittiönsä ja kellarinsa olisivat täynnä olleet ja he rikastuneet. Näin olisivat he mielestään hurskaita ja Jumalan siunaamia, kuten Ps. 144 sanoo.

Aivan samaan tapaan vielä meidän paavilaisemmekin tekevät esteitään ja sanovat:oppi on tosin oikea, mutta kuitenkin pitää pysyttämän kirkon järjestetyssä hallituksessa. Samoin täytyy myöskin ennen kaikkea pitää voimassa kuuliasuutta maalliselle esivallalle, ettei mitään levottomuutta ja kapinaa syntyisi. Heillä on siis sama huoli kuin juutalaisillakin, että jos vastaanottaisivat evankeliumin, niin kadottaisivat kirkollisen esimiehisyytensä, vaikka kuitenkin ainoastaan evankeliumi oikean kirkon rakentaa ja ehkäisee kaiken vääryyden, väkivallan ja kapinan. Siinäpä se ahneuskin sitten näkyy. Kun he näkevät, ettei evankeliumia muu seuraa kuin pelkkä köyhyys ja vaino, niin käy kuten tässä, että he suoraan ja häikäilemättä kieltäytyvät evankeliumia tottelemasta, sanovat emännät naineensa eikä voivansa tulla. Kuitenkin tahtovat he kristittyjä olla, väittävät oikein teh-

neensä ja vaativat hurskasten ruhtinasten ja hurskasten kansalaisen nimeä.

Mutta kuinkapa heidänkään käynee? Aivan samoin kuin juutalaisten, jotka niin kauan ja itsepäisesti pitivät kiinni laistaan, pappeudesta, kuningaskunnastaan ja tavaroistaan, että vihdoinkin joutuivat tykkäänään haaksirikoon, kadottaen toisen toisensa perästä, ja heidän kotinsa on nyt tuulien turjuteltavina siellä täällä vieraissa valtakunnissa. Sen ovat palkaksensa saaneet, sitä he tahtovatkin. He eivät välittäneet ehtoollisesta, sillä heistä oli heidän valtakuntansa, pappeutensa ja kartanonsa evankeliumia kalliimmat. Siitä syystä ovat he menettäneet kaikki kolme ja saaneet sellaisen tuomion, **ettei yhdenkään heistä pidä maistaman tätä ehtoollista**. Näin ovat he jääneet molempia vaille sekä ajallisia täällä maan päällä että ijankaikkista ehtoollista. Tämä on totisesti oleva vastustajiemmekin osana.

Näin on nyt Herra Kristus tässä lukenut tuolle terävapäiselle tohtorille ja hänen tovereilleen pöydässä kovan luvun ja osoittanut heille, mikä heille Jumalalta oli tulossa, nimitäin, kuten seuraa:

Silloin perheenisäntä vihastui ja sanoi palvelijallensa: mene nopiasti kaupungin kaduille ja kujille. Aivan kuin olisi sanonut: Koska teillä siis on vaan mielessä peltojanne ja härkiänne hoitaa ja vaimoja ottaa ja sen vuoksi tahdotte jäädä pois ehtoolliseltani, se on: koska tahdotte säilyttää pappeutenne, kuninkuutenne ja valtakuntanne ja hyljätä minun ja evankeliumini, niin tahdon minäkin teidät hyljätä, niin että teidän sen vuoksi myös pitää menettämän kaikki ja hankin itselleni toisia vieraita. Siis palvelija, **mene kaupungin kaduille ja kujille, ja saata tänne vaivaiset ja raajarikot, ontuvat ja sokeat.**

Näin onkin juutalaisten käynyt. Kun nimittäin suuret ylimykset, ruhtinaat ja papit, ja

mitä parasta kansassa oli, eivät tahtoneet ottaa vastaan evankeliumia edellä mainitusta syystä, on Herra Jumalamme kääntynyt halpa-arvoisten kalastajien, tuon köyhän, kurjan ja ylönkatsotuimman kansanluokan puoleen. P. Paavalikin 1 Kor.: 26–28 sanoo: **Te näette, rakkaat veljet, teidän kutsumisenne, ettei monta lihallista viisasta, ei monta voimallista, ei myös monta suuresta suvusta, vaan ne kuin maailman edessä hullut ovat, on Jumala valinnut, että hän viisaat häpiään saattais. Jos ne kuin heikot ovat maailman edessä, on Jumala valinnut, että hän väkevät häpiään saattais. Ja ne alimmaisesta suvusta ja ylenkatsotut maailmassa on Jumala valinnut, ja ne kuin ei mitään ole, että hän ne, jotka jotakin ovat, turhaksi tekis.**

Tämän lauseen mukaan on kaikki, mitä kansassa on ollut viisasta, pyhää, rikasta ja voimallista, Jumalan hylkäämää, koska eivät tahtoneet ottaa evankeliumia vastaan. Vaan nuo lapselliset, yksinkertaiset, mitättömimmät miehet, niinkuin Pietari, Andreas, Filipus, Bartolomeus y. m. köyhät kalastajat ja puutteenalaiset kerjäläiset ovat joutuneet valituiksi, vaikka ei kukaan olisi pitänyt heitä sen veroisina, että heistä olisi ollut edes kansan, pappien tahi ruhtinasten palvelijoiksi. Nämä ovat jääneet jällelle aivan kuin pohjasakka, ja kuten Jesaias sanoo hyvän ja kalliin viinin rahka, sitten kun paras osa kansasta: papit, ruhtinaat, rikkaat, mahtavat on laskettu pois. Samoin hyvää viiniä sisältäneeseen astiaan jää sakkakerros pohjalle, ja sitä sanoo Herra tässä vaivaisiksi, raajarikoiksi, ontuviksi ja sokeiksi. He saavat sen armon ja kunnian, että tulevat Jumalalle otollisiksi ja rakkaiksi vieraisiksi, koska toiset korkeat ja suuret ihmiset eivät tahdo.

Fariseuksen lauseeseen: **Autuaat ovat ne, jotka syövät leipää Jumalan valtakun-**

nassa, vastaa siis Kristus: Niin, tosin ovat, mutta sinun ja sinun kaltaistesi huolena ovat pellot ja härät, niistä sinä puhut. Tiedä sentähden, että muuan ehtoollinen on valmistettu, jota ainoastaan köyhät saavat syödä, kuten teksti sanoo: **köyhille saarnataan evankeliumi,** sillä te mahtavat, pyhät, viisaat ette sitä tahdo. Sen vuoksi on heidän niin käynyt, että sekä papit että ruhtinaat on laskettu pois niinkuin paras viini, koska niin itsepäisesti ovat pysyneet härissänsä, pelloissansa ja vaimoissansa, ja heidän sijassaan ovat köyhät kerjäläiset tulleet evankeliumista, tästä suloisesta ateriasta, osallisiksi.

Tämä oli sangen kova kolaus juutalaisille ja varsinkin äskeiselle puhujalle, joka varsin viisas tahtoi olla ja syödä leipää taivaassa, mutta kuitenkin tahtoo säilyttää pappeuden ja kuninkuuden, kävi sitten Kristuksen ja hänen evankeliuminsa kuinka tahansa. Sillä hänen sydämensä on sillä kannalla, ettei hän mielestään ollenkaan ole Herran Kristuksen tarpeessa taivaaseen päästäkseen, vaan luulee Herran Jumalan tulevan sanomaan hänelle ja kaikille juutalaisille: Tulkaa, te juutalaiset, ja varsinkin te papit, te ruhtinaat, te lihavat porvarit, teille on ehtoollinen valmistettu. Totta kyllä, että olette kutsuttu, sanoo hän, mutta te ette huoli siitä, haette esteitä ja onpa teillä vielä mielestänne siihen oikeuttakin. Siitä syystä hylkään minä teidät ja korjaan mieluummin kaikkein halvimmän kansan, vaikka en saisi-kaan muita vieraikseni kuin pelkkiä ylönkatsotuita, viheliäisiä, raajarikkoja ja halvattuja.

Näin on käyvä vastustajillemmekin eikä siitä ole heille oleva yhtään apua, että ovat suuria, pyhiä piispoja, mahtavia ruhtinaita ja herroja, vaikka luulevatkin, ettei Herra Jumalamme niinkään ole heitä hylkäävä eikä mielistyvä tuohon kurjaan hiirenpesään Wittenbergissä, jossa evankeliumia rakastava halpa joukko on. Katsos, rakkaani, jos hän omasta

kansastaan, jolla niin suuret ja suloiset lupaukset oli, on erottanut parhaat pois ja ottanut huonoimmat omikseen, niin eipä hän ole sinullekaan anteliaampi. Ethän sinä sen vuoksi saa syödä leipää taivaassa, että olet suuri, pyhä ja mahtava, vaan **köyhille saarnataan evankeliumi**. Niinpä on Herra Jumalamme paljoo suurempi, väkevämpi, viisaampi ja pyhempi, kuin kaikki kuninkaat ja kaikki perkeleet, sentähden ei hän paljon kysele sinun pyhyttäsi ja mahtavuuttasi. Koska sitten sinä häntä vastaan niin uhittelet ja niin häpeemättömästi ylönkatsot hänen sanansa, niin on hänkin maksava sinulle samalla mitalla, että kaikki sinun viisautesi, mahtavuutesi ja pyhyytesi on tyhjäksi raukeava.

Tähän saakka on nyt tämä evankeliumi puhunut yksinomaan juutalaisista. Sillä hän puhuu vaivaisista ja raajarikoista kaupungin kaduilla ja kujilla tarkoittaen kaupungilla Juudan kansaa, koska juuri se oli yhteen koottu ja hyvin järjestetty kansa, jolla oli laki, jumalanpalvelus, temppele, papit, kuninkaat, kaikki itse Jumalan säätäminä ja Mooseksen kautta toimeen pantuina. Nyt lähettää hän palvelijansa maanteillekin ja kääntää hänen tuomaan vieraita, mistä vaan löytää, kerjäläisetkin aidan vieristä ja joka paikasta.

Mene maanteille ja aidoille ja vaadi heitä sisälle tulemaan, että minun huoneeni täytettäisiin. Tällä tarkoitetaan meitä pakanoita, jotka emme missään kaupungissa asu, se on: joilla ei ole ollut mitään jumalanpalvelusta, vaan olemme epäjumalata palvelleet, ja jotka emme ole tietäneet, mitä me olemme tai mitä Jumala on. Sen vuoksi syystä kyllä sanotaan meidän elämäämme ja me noamme vapaaksi avonaiseksi paikaksi maantiellä, kentällä, jossa perkele sinne tänne liehuu tyyssijaansa pitäen. Mene sinne, sanoo hän, ja **vaadi heitä sisälle tulemaan**. Onhan maailma aina vastahankaa tekemässä evanke-

liumille eikä voi tätä oppia kärsiä, mutta siitä huolimatta tahtoo tämä perheenisäntä huoneensa täyteen vieraita; sillä hän on pitonsa niin varustanut, että hänellä täytyy olla vieraita, jotka syövät, juovat ja ovat iloisia, vaikka hän heitä sitten kivistä tekisi.

Näkyypä tässä myöskin, että meidän tähtemme Herra Kristus antaa maailman näin kauvan pysyä pystyssä, vaikka hänellä olisi kyllin syytä musertaa se kerrassaan tomuksi meidän synteimme tähden yhdessä silmänräpäyksessä. Mutta hän ei tee sitä siitä syystä, että hän tarvitsee vielä enemmän vieraita, ja valittuin tähden, joilla myöskin on paikka tässä ehtoollispöydässä. Koska siis hänen palvelijansa tuovat evankeliumin meille on siinä todistus siitä, että mekin, jotka olemme kastetut ja uskomme, kuulumme tälle ehtoolliselle. Olemmehan me noita aitaa vasten nojailevia suuria herroja: sokeita, köyhiä ja kadotettuja pakanoita.

Mutta kuinka meitä sitten vaaditaan? Eihän Herra Jumala toki vaadi meiltä mitään pakollista palvelusta. Niin vaatii hän meitä, että antaa saarnata kaikille ihmisille: **Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joka ei usko se kadotetaan.** Siinä asettaa hän eteemme molemmat, taivaan ja helvetin, kuoleman ja elämän, vihan ja armon, ja paljastaa meidän syntimme ja turmeltuneen tilamme, jotta kauhistuisimme kuullessamme, että ihminen, semmoisena kuin hän seisoo ja käy, on jo hamasta syntymästään perkeleen oma ja kadotuksen alainen.

Yksi osa siis vaatimuksesta on se, että peljästyttään Jumalan vihaa ja rukoillaan häneltä armoa ja apua. Kun sitten saarna tämän on vaikuttanut, murtanut ja peljästyttänyt näin sydämet, niin tahtoo hän edelleen näin saarnattavan. Rakas ihminen, älä siitä epätoivoon joudu, vaikka kohta syntinenkin olet ja niin hirmuinen tuomio on sinun päälläsi. Tee näin:

mene, kastata itsesi ja kuule evankeliumia. Silloin olet kuuleva, että Jeesus Kristus on kuollut sinun tähtesi ja tehnyt täyden syntisi puolesta. Jos sen uskot, niin olet turvaan päässyt Jumalan vihan ja ijankaikkisen kuoleman alta; sinä saat tällä kunnian ehtoollisella syödä ja viettää hyvä päiviä, niin että lihot ja vahvistut.

Tämä on oikeata vaatimista, nimittäin synnillä peljättämistä. Tällainen vaatimus ei ole paavin panna, joka ei peljätä omaatuntoa oikein, sillä se ei opeta, mitkä oikeat synnit ovat, vaan hyörii omilla hullunvehkeillään: Ken ei hänen järjestystään ja ihmisasetuksiaan pidä, se on pannaan pantava. Mutta evankeliumi ottaa paljastaaksensa synnit ja ilmoittaaksensa meille Jumalan vihan, kuinka me kaikki, ihan joka ikinen, elämme väärin ja olemme jumalattomia. Sitä käskää Herra Jumalamme evankeliuminsa kautta meille julistaa sanoessaan apostoleilleen: **Menkää ja saarnatkaat parannusta.** Parannusta taasen ei voida saarnata, ellei julisteta Jumalan vihaa ihmisille sen vuoksi, että ovat täynnä epäuskoa, ylenkatsetta Jumalaa kohtaan ja muita syntejä.

Tämän vihan tulee heitä peljättää, tehdä omattunnot hätääntyneiksi ja säikähtyneiksi, niin että vaativat itse itseään sanoen: Ah, Herra Jumala, mitä kuitenkin tulee minun tehdä tästä kurjuudesta päästäkseni? Kun nyt ihminen on näin peljästyneenä ja tuntee surkeutensa ja hätänsä, silloin on aika sanoa hänelle: Istuppas tähän rikkaan perheenisännän pöytään syömään, sillä niitä on vielä monta pöytää joutilaina ruokaa täynnä; se on: anna kastaa itsesi ja usko Jeesukseen Kristukseen, että hän puolestasi on maksun suorittanut. Mitään muuta keinoa ei ole, josta avun voisit saada. Näin lakkaa viha, ja taivaasta paistaa pelkkä armo ja laupeus, syntein anteeksi saaminen ja ijankaikkinen elämä.

Tästä syystä ovat nämä sanat: **vaadi heitä sisälle tulemaan**, tuolle köyhälle viheliäiselle joukolle, jota on vaadittu, se on: erinomattain meille entuudesta kadotetuille ja tuomituille pakanoille, ylönmäärin suloisia ja lohdullisia, sillä täten kuvaa ja osoittaa Jumala voimallisesti meille pohjattoman armonsa. Sillä mitäs muuta kuin sanomatonta rakkautta ja hartainta halua tehdä meidät onnellisiksi ja autuaiksi osoittaa hän näillä sanoillansa käskiessään ei ainoastaan ystävällisesti kutsumaan ja kehoittelemaan tälle ehtoolliselle köyhiä syntisiä, myöskin vaatimaan ja pakottamaan ja olemaan vaatimuksesta perään antamatta, jotta he vaan tulisivat tälle ehtoolliselle. Täten näyttää hän selvästi, ettei hän tahdo työntää heitä pois tyköään eikä kadottaa, jos he vaan eivät itse tällaista vaatimusta uppiniskaisella ylönkatseella ja paatuneella katumattomuudella vastusta. Niin, hän on, kuten Taulerus sanoo, äärettömän paljoa halukkaampi meille antamaan ja meitä auttamaan, kuin me koskaan olemme tai voimme olla vastaanottamaan tai rukoilemaan. Hän ei vaadi eikä pyydä meiltä mitään suurempaa, kuin että avaamme koko sydämemme hänen armoaan vastaanottamaan.

Mutta tähän kuuluu kuitenkin **vaatiminen**, joka toimitetaan sekä parannuksen että syntein anteeksi antamisen saarnalla. Ilman sitä pysymme me nimittäin aivan liian kovina ja taipumattomina, parantumattomina, hänen vihansa alaisina, syntisessä menossamme ja perkeleen valtakunnassa. Kun sitten taasen toisaalta Jumalan viha on saanut meitä peljättää, olemme taas liiaksi vauhkoja, arkoja ja epätoivoisia sellaista sydämeemme laskemaan ja uskomaan, että hän noin suurta armoa ja laupeutta tahtoo meille osoittaa. Me alati suremme, ettei se muka meille kuulukaan, ja että hän tahtoo meidät hyljätä synteimme ja suuren kelvottomuutemme tähden y. m.

Sen vuoksi täytyy hänen itse käskeä ja laittaa niin, että lakkaamatta ja herkeämättä oltaisiin vaatimassa ja pakottamassa julistamalla kaikin voimin Jumalan vihaa suruttomille ja armoa uskovaisille. Viha ja katumus ajaa ihmistä armoa etsimään ja huutamaan. Tämä se on oikea tie, jota kulkien tälle ehtoolliselle tullaan; ja näin tulee juutalaisista ja pakanoista yksi kristillinen seurakunta, jonka jäsenet kaikki tyyni ovat köyhiä, viheliäisiä ihmisiä, halvattuja ja raajarikkoisia, sillä peljästyksensä jälkeen ottavat he evankeliumia sydämellisesti ja ilolla vastaan.

Kutka taasen näin eivät tahdo tehdä, heillä on, olkoot kuinka viisaita ja oppineita ikänä tahansa, se tuomio, **ettei heidän pidä maistaman tätä ehtoollista**. Se on: Jumalan viha on pysyvä heidän päällensä, ja he pitää kirottaman epäuskonsa tähden. Eihän Jumala siinä ollenkaan kysy, ovatko he rikkaita, viisaita tai pyhiä. Vaikka he siis ovatkin suruttomia eikä heillä mielestään ole hätäpäivää, saavat he kuitenkin kokea, että Herran tässä lausuma tuomio ei valehtele: **Ei heidän pidä maistaman minun ehtoollistani**. Me taasen, jotka otamme evankeliumin vastaan synteimme tähden säikähtyneillä sydämillä, emmekä hylkää sitä Jumalan armoa, jonka hän evankeliumin kautta Kristuksessa julistaa ja tarjoo, me saamme armon vihan sijaan ja iankaikkisen elämän iankaikkisen kuoleman sijaan.

Tämä hirvuinen tuomio kohtaa tänäkin päivänä, kuten näemme, kaikessa ankaruudessaan turkkilaisia ja juutalaisia, joilla ei ole evankeliumin hajuakaan, vieläpä on se heistä pelkkä iletys ja kauhistus, jota he eivät voi kärsiä eivätkä kuulla. Sama on laita meidän ja paavin ja piispojenkin, jotka eivät tätä herkkua haistakaan, puhumattakaan heidän ravituksi tulemisestaan. Mutta me, jotka Jumalan erinomaisesta armosta olemme tuon opin pe-

rille päässeet, tulemme siitä lihaviksi, väkeviksi ja iloisiksi ja vietämme suloisia päiviä hänen huoneessaan tällä aterialla. Jumala suokoon, että aina loppuun asti siinä pysyisimme! Amen.

Herra tahtoo siis tässä vertauksessa varoittaa meitä, että pitäisimme evankeliumin kalliina ja arvossa ja pysyisimme erillämme siitä joukosta, joka luulottelee olevansa viisas, oppinut, mahtava ja pyhä. Kulemmepa tästä tuon tuomion, että he pitää heitettämän ulos eikä saaman maistaa tätä ehtoollista. Niinpä onkin Juudan kansa viskattu ulos ja ainoastaan halpa pohjasakka jäänyt siitä jällelle. Näin on meidänkin käyvä, jos pidämme peltojamme, härkiämme, vaimojamme, se on: nykyisen puhetavan mukaan hengellistä tai maallista kunnia sekä ajallisia tavaroita rakkaampina kuin evankeliumia.

Hän lausuu yksinkertaisilla, lyhyillä, mutta sangen vakavilla sanoilla: **Ei heidän pidä maistaman minun ehtoollistani**. Aivan kuin sanoisi: Olkoon menneeksi, mutta kyllä minun ehtoolliseni sentään jotain merkitsee. Onpa totisesti se parempi kuin heidän härkensä, peltonsa ja talonsa tai vaimonsa, vaikka he sen nyt ylönkatsovat ja pitävät peltonsa, härkensä, talonsa kalliimpina. Hetki on tuleva, jolloin heidän täytyy luopua häristään, pelloistaan ja taloistaan, ja silloin he halusta kyllä maistaisivat edes jotain minun ehtoollisestani. Mutta silloinpa sanotaankin: Ystäväiseni, minä en ole nyt kotona enkä voi siis ottaa vieraita vastaan; menkää jälleen ulos pelloillenne, härillenne, taloillenne, varmaan kait niistä saatte paremman ehtoollisen, koska minun ateriani olette niin huolettomina ja häpeemättömästi ylönkatsooneet. Olinhan tosin teitäkin varten paljon keittänyt ja kuluttanut, mutta te halveksitte sitä; jos teillä nyt on parempaa keitosta, niin syökää ja iloitkaa, mutta minun ehtoollistani ette maista.

Tämä on oleva heille varsin kova, kauhea ja kammottava tuomio, sillä hänen ehtoollisensa nimenä on ijankaikkinen elämä ja heidän peltojensa, härkiensä ja talojensa nimenä helvetin ijankaikkinen tuli. Järkähtämättä on se pitävä paikkansa, ettei heidän on se pitävä paikkansa, ettei heidän pidä maistaman hänen ehtoollistaan, se on: heillä ei pidä ijankaikkisesti mitään toivoa enään oleman. Ei siinä autta katumus eikä parannus eikä ole siinä kääntymisen mahdollisuutta. Sen vuoksi ovat nämä oivallisia ja kiivaita sanoja, jotka ilmi tuovat perheenisännän suurta määrätöntä vihaa. Hän on nimittäin suuri Herra ja ylhäisten ihmisten kaltainen, jotka, kun kiivaasti suuttuvat, eivät monisanaisia ole, mutta jokainen heidän sanansa painaa sata leiviskää, sillä kiivaampia on heidän mielessänsä kuin sanoa saattavatkaan. Kuinka paljoa enemmän nämä lyhyet sanat ilmaisevatkaan kaikkivaltiaan Herran sanomatonta vihaa, jota ei koskaan enään voida sovittaa.

Kuitenkin vaellamme me niin suruttomina, kuin olisi joku lapsi tai hupsu nuo kovat ja hirmuiset sanat puhunut, joita sopii nauraa ja pilkata, tai aivan kuin ne olisivat Herran Jumalamme leikkiä ja pilaa. Me emme kuule emmekä näe, että teksti selvästi sanoo hänen vihastuneen ja puhuneen sellaista suuressa kiiवादessaan, hänen, joka ei ole hupsu eikä lapsi, vaan kaiken Herra ja Jumala, joka syystä, kuten Raamattu sanoo, vuoret perustuksineen pelkäävät ja vapisevat, ja jota meri ja vedet pakenevat. Mutta ei mikään luontokappale ole niin kova ja rautainen kuin ihminen, joka ei ollenkaan tuota pelkää, vaan vielä katsoo kaiken ylönkin ja pitää pilkkanaan.

Mutta me, jotka asiasta puhetta pidämme, olemme varsin syyttömiä; se on kerskauk-

semmekin, sillä tuona päivänä täytyy koko maailman todistaa ja tunnustaa, että ovat sitä meiltä kuulleet, nähneet ja saaneet oppia. Siitä taasen emme mitään välitä, että meitä vääräuskoisiksi haukkuvat. Tahdomme sen halusta kärsiä ja osaamme vallan hyvin tyytyä, vieläpä heitä ystävällisesti kiittääkin, että tätä vääräuskoisuudeksi soimaavat.

He nimittäin eivät täten muuta tunnusta, kuin että varmaan ovat sen kuulleet, lukeneet ja tajunneet. Enempää en heiltä pyydä. Kun he nimittäin tunnustavat kuulleen, todistavat he samalla, ettemme ole vaiti olleet. Jos taasen emme ole vaiti olleet, vaan uskollisesti ja ahkerasti heille evankeliumia opettaneet ja saarnanneet, niin täytyy itse vihollistemmekin sanoa: Meitä on kylläkin hartaasti vaadittu. No siis, tuomitkoon se mies, jolta me uskomme kutsumuskäskyn saaneet olemme, ja puollustakoon heitä se Jumala, joka heidät yllyttää meitä kiroomaan. Jumalan nimeen kysyttäkoon sitten, kumman puolen Jumala on oikea Jumala, ja kenen Kristus oikea Kristus, kenen kirkko oikea kirkko. Se saadaan havaita, kun lumi on sulanut pois.

Mutta eihän maailmalle mikään hallitus voi parempi olla kuin perkeleen tai perkeleen sijassa paavin hallitus. Onhan maailman meno tämä: Mitä perkele tahtoo, se menestyy ja saa mahtavasti kannattajia; mitä taasen Jumala tahtoo joko hengellisessä tai maallisessa hallituksessa, se ei ollenkaan tahdo edistyä luke-mattomien esteiden vuoksi. Jos siis voitaisiin maailma ja kirkko toisistaan erottaa, tahtoisin minä mielelläni auttaa maailmaa paavin ja perkeleen vallan alaiseksi. Mutta Herramme Kristus on sen ja vielä muutakin tekevä ja kyllin loitolle erottava ehtoollisestaan maailman ja perkeleen. Amen.